

Salomon Gessner

Ἴρις και Αἴγλη [ἀπόσπασμα]

Ἀττικόν Μουσείον, Ἀθήνα

τμ. 2, τχ. 9, (Νοέμβριος 1884), σ. 140-142

ΙΡΙΣ ΚΑΙ ΑΙΓΛΗ

(ειδύλλιον)

Ἐκ τῶν τοῦ Gessner.

ΑΙΓΛΗ. Ὁ ἥλιος ἐγγίζει εἰς τὴν δύσιν του καὶ ἡ αὐρα πνέει εἰσέτι θερμή. Τὰ ἄνθη, μεμαραμμένα ὑπὸ τῶν καυστικῶν ἀκτίνων, ἔχουσι κεκλιμένην τὴν κεφαλὴν, οὐδ' ἐγείρουσιν αὐτὴν ἀκόμη. Ἐλθέ, γλυκεῖα μου φίλη, κατέλθωμεν εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ποταμοῦ, ἐκεῖ ἔνθα ἔρχεται τὸ ρεῦμα θωπεῦον τὴν ὄχθην. Δροσερὰν θ' ἀναπνεύσωμεν αὐραν ὑπὸ τὰ δένδρα ταῦτα.

ΙΡΙΣ. Ὅποι ἂν θέλῃς, Αἴγλη μου, σὲ ἀκολουθῶ. Προχῶρει ἐπὶ μικρὸν, διότι οἱ κλῶνες τῶν θάμνων πλήττουσί μου τὸ πρόσωπον.

ΑΙΓΛΗ. ὦ! πόσω ὠραῖα καὶ κρυσταλλώδη εἶνε τὰ ὕδατα! πῶς φαίνεται διαυγῆς ἕκαστος χάλιξ ἐν τῷ βυθῷ των. Ἴδε πόσω σίγα ρέουσιν ἐπὶ τῆς ἄμμου. Ἄ! δὲν ἀντέχω· μὰ τὰς Νηρηίδας, σοὶ τ' ὀρκίζομαι, ἐγὼ ἐκδύομαι, πάσας τὰς ἐσθήτας μου καὶ βυθίζομαι ἐντὸς τοῦ διαυγοῦς τούτου ρεύματος ἄχρι λαιμοῦ.

ΙΡΙΣ. Ἄλλ' ἂν τυχὼν τις ἐδῶ μᾶς ἴδῃ;

ΑΙΓΛΗ. Αἴ! δὲν ὑπάρχει ὁδός, ἄνουσα ἐνταῦθα· κ' ἐν τέλει ἡ μηλέα αὐτῆ, ἣτις μακρυνομένη τῆς ὄχθης ἐξαπλοῖ τοὺς κλώνας τῆς εἰς τὰ ρεύματα, μᾶς καλύπτει ἄριστα. Μὴ φοβοῦ, πιστευσὸν με· εὐρισκόμεθα κεκλεισμένα ἐντὸς σπηλαίου ἐκ χλόης, ἀδιαπεράστου ὑπὸ βλέμματος ἀνθρωπίνου. Ἐνίστε δὲ ἂν ἡ αὐρα διανοίγει εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας τοὺς κλῶνας τούτους, ἐπανακλείονται παραχρῆμα.

ΙΡΙΣ. Τολμᾶς σὺ νὰ τὸ πράξῃς; Τὸ πράττω κ' ἀγῶ!

Παρὰ τὴν ρίζαν τῆς μηλέας ὡς ἐπιχάριτες ποιμενίδες ἀφῆκαν τὰς ἐσθήτας των καὶ τρέμουσαι ἠδέως ὑπὸ τοῦ ψύχους εἰσέδυσαν ἐντὸς τοῦ ὕδατος. Μικρὸν καὶ κατ' ὀλίγον τὸ δροσῶν ρεῦμα ἐκάλυψε τὰ γόνατά των, εἶτα δὲ τὰ χιονώδη στήθη. Ἐκαθέσθησαν τότε αἱ ἠγαπημένα φίλαι ἐπὶ σωροῦ ἐκ λευκῶν λιθαρίων, ἅτινα εἶχεν ὠθήσει ἐκεῖ ἡ φορὰ τοῦ ρεύματος.

ΑΙΓΛΗ. ὦ, οἶα ἠδονή, Ἴρι μου! μεταλαμβάνω νέας ζωῆς ἀγαλλιῶμαι! Τί θὰ πράξωμεν ἤδη; Θέλεις νὰ ψάλωμεν ἐν ἄσμα;

ΙΡΙΣ. Ἐκφρων· ἵνα μᾶς ἀκούσωσι μέχρι τῆς ἀντίπερα ράχεως, ἀληθῶς;

ΑΙΓΛΗ. Ὅμιλοῦμεν ἀθορύβως. ὦ! ἀκουσον τί ποιητέον· νὰ μοὶ ἀφηγηθῆς θελκτικὴν τινα ἱστορίαν.

ΙΡΙΣ. Ἱστορίαν;

ΑΙΓΛΗ. Ναὶ ἀλλὰ μυστηριώδη καὶ θελκτικὴν! Εἶπέ
σὺ πρώτη, κατόπιν δὲ διηγοῦμαι κ' ἐγὼ τὴν ἱστορίαν μου.
ΙΡΙΣ. Ἄν θέλῃς νὰ σ' εἶπω τ' ἀληθές, γινώσκω μίαν
θελκτικὴν ἀλλά...

ΑΙΓΛΗ. Ἐκμυστηρεύθητι αὐτὴν πρὸς ἐμέ· ἐγὼ εἰμι
μᾶλλον ἐχέμυθος τῶν κλώνων τούτων.
ΙΡΙΣ. Ἄκουσόν μου λοιπόν. Εἶνε σήμερον ἀρκεταὶ ἡμέ-
ραι, ἀφ' ἧς κατηρχόμεν τοῦ λόφου, ὀδηγοῦσαι τὸ ποί-

**ΚΑΡΟΛΟΣ ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΤΟΥ ΘΡΟΝΟΥ ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΓΑΛΛΙΑΣ
ΚΑΙ ΔΟΥΞ ΤΗΣ ΒΡΑΓΑΝΔΑΣ**

(Γεννηθεὶς τῇ 28ῃ Σεπτεμβρίου 1863)

μνιόν μου, ἵνα βοσκήσῃ εἰς τὸν λειμῶνα, ὃν γονιμοποιεῖ
ἡ θάλασσα. Οἶδες, ὅτι ἐπὶ τῆς κλιτύος τοῦ λόφου εἶνε
ὑψηλὴ κερασία. Ἐκεῖ ἔνθα... ἀλλὰ πόσω εἶμαι παρά-
φρων, ἀποκαλύπτουσα οὕτω τὸ μέγιστον μυστήριον, ὅπερ
ἐγκλείει ἡ καρδιά μου!

ΑΙΓΛΗ. Πῶς, μήπως δὲν θὰ σ' εἶπω κ' ἐγὼ κατόπιν
τὰ μυστικά μου;
ΙΡΙΣ. Ἐστὼ κατερχομένη δι' αὐτοῦ τῆς ἐρήμου ἀτρα-
ποῦ, ἀκούω αἰμίλην φωνὴν, ἀδουσαν ἀρμονικώτατα. Ἐξί-
σταμαι ἐγὼ καὶ περιδεὴς ἴσταμαι προσβλέπουσα πέρα,

ἀλλ' οὐδένα βλέπω. . . οὐδένα, σοὶ ὀρκίζομαι, εἶδον. Συνεχίζω πάλιν τὴν πορείαν μου καὶ ἀκούω, ὅτι προσήγγιζον εἰς τὴν ἐναρμόνιον αὐτήν. Διέρχομαι τότε καὶ ἀφήνω αὐτὴν ὀπίσω μου. Ἀπὸ τῆς κερασίας προήρχετο τὸ ἄσμα. Ὡ! ὅ,τι ἔλεγε αὐτὸ βεβαίως δὲν σοὶ τὸ λέγω, εἰ καὶ ἔκτοτε τὸ ἐγκλείω ἀδιαιπίτως ἐν τῇ ψυχῇ μου.

ΑἴΓΛΗ. Πρέπει νὰ μοὶ τὸ εἴπῃς· ἐδῶ, κάτωθι τῆς σκιᾶς ταύτης δὲν κρατεῖται τὸ μυστικόν, ἐντὸς δὲ τοῦ λουτροῦ συνειθίζουσι πάντοτε αἱ ποιμενίδες ν' ἀνακινῶσι τὰ μυστικά των.

ΙΡΙΣ. Ἔστω· ἀλλὰ νὰ ἐπαινέσω οὕτως ἐμαυτήν... Γίνωσκε, ὅμως, ὅτι οἱ ποιμένες λέγουσι πάντοτε πλεῖονα τῆς ἀληθείας, ὅταν ὀμιλῶσι περὶ ἡμῶν.— Κατερχόμενη ἐγὼ τοῦ λόφου καὶ αἴφνης. . . πυρακτοῦνται αἱ παρειαί μου. . . καὶ ἀντηχεῖ εἰς τὴν ψυχὴν μου τὸ ἔξῃς ἄσμα :

«Πόθεν ἄρα γε ἔρχεται, τίς εἶνε αὕτη, ἥτις διὰ τῶν ὑπερηφάνων καὶ ὠραίων τρόπων τῆς δεικνύει ἀγάπην καὶ σεμνότητα; Ζέφυροι, οἵτινες παίζετε μετὰ τῆς παγχρύσου κόμης, ἡ Νηρηΐς αὕτη, ὦ! τίς ἄρα γε εἶνε; Ἀνίσως ἢ μία τῶν χαρίτων, ἃ εἶνε ἡ νεωτέρα καὶ ὠραιότερα ἐξ αὐτῶν. Ἴδε, κλίνει τὸ τρυφερόν χορτόν κάτωθι τῶν ποδῶν τῆς, καὶ ὁ ὠραίος κρίνος καὶ ὁ κυανοῦς ὑάκυνθος, βλέποντες τὸ ὠραῖον πρόσωπον ὅπερ ὑπερβάλλει πᾶσαν καλλονήν, κύπτουν τὴν κεφαλὴν, ἵν' ἀσπασθῶσι τοὺς πόδας τῆς. Ὡ εὐδαίμονα ἄνθη, καρπούμενα τοσαύτην ἀπόλαυσιν, ναί, θά σᾶς δρέψω ἐγὼ, ναί, ἐξ ὑμῶν θά πλέξω δύο στεφάνους καὶ θά ζῶσω διὰ τοῦ ἐνός τὸ μέτωπόν μου, τὸ δ' ἕτερον μετὰ σεβασμοῦ θά προσενέγκω εἰς τὸν θεὸν τῆς ἀγάπης. Οἱμοὶ! πῶς στρέφει περίε, περίφοβος, τοὺς μαύρους ὀφθαλμούς τῆς! Θεέ μου! τί σὲ φοβίζει, ἀγάπη μου; Ἄγριον ὄρνεον δὲν εἶμαι δεβαίως ἐγὼ, οὐδὲ περὶ τρομερῶν πραγμάτων ὀμιλεῖ τὸ ἄσμα μου. Ἄ! διατὶ νὰ μὴ δύναμαι νὰ τὸ ψάλλω μεθ' ἀρμονίας τόσης, ὥστε νὰ ἐμβάλῃ εἰς γλυκεῖαν ἔκστασιν τὴν ψυχὴν σου καὶ νὰ κρατήσῃ τὰ βήματά σου; Διατὶ, ἂν ἡ ψυχὴ μου ποθῇ τὸ ἠύλοημένον τοῦτο πρόσωπον, πολὺ μᾶλλον ἢ ὁ τρυφερὸς ἀηδονεὺς τὸ ἔαρ, διατὶ νὰ μὴ δύναμαι, ὦ θεέ μου! νὰ φθάσω διὰ τῶν γλυκυτέρων ἡχῶν τῆν λαλιάν του, ἵνα σταματήσω τὸ βῆμα σου; — Ὡραία, τί φοβεῖσαι; καὶ ποῦ φεύγεις; Ὡ σεῖς, ἄγρια ῥόδα, κρύψατε τὰς ἀκάνθας σας καὶ μὴ τολμήσητε νὰ νύξητε τὸν εὐγενῆ πόδα, ἀλλ' ἂν ἠδύνασθε ἐλαφρῶς ν' ἀρπάσσετε τὴν κυματιζούσαν ἐσθῆτα, καλὸν θά ἦτο νὰ τὴν κρατήσητε μικρόν! Ἄ! ἐκ τούτου ἐδῶ τοῦ τόπου φεύγει πάντοτε ἐπὶ μᾶλλον ἐπειγομένη. Ὡ Ζέφυροι, οἵτινες πνέεται μεθ' ἠδύτητος καὶ ἀγάπης καὶ εὐπλαγῆχοι δεικνύσατε πρὸς με, εἰς μάτην, οἱμοὶ, φέρετε ἀντίστασιν εἰς τὴν πορείαν τῆς, καὶ ἡ ἐλαφρὰ ἐσθῆς, ἣν διὰ τῆς πεφιλημένης πνοῆς σας ἠδέως ὠθεῖτε, μόνη δεικνύει ὅτι βίαιως τὴν ἀκολουθεῖ. Ἄ! μάτην μοχθῶ νὰ κρατήσω τὴν ἀχάριστον! Ἄκουσον με τοῦλάχιστον, σκληρὰ Νηρηΐς· ὅταν ἔλθῃ ἐφ' ἡμῶν ἡ ἥσυχος νύξ καὶ ἡ σελήνη θά χύνη λαμπρότερον τὸ φῶς τῆς, θά ἔλθω τότε ἐγὼ νὰ κρεμάσω εἰς τὸ παράθυρον τῆς καλύβης σου καλαθίσκον γέμοντα ἐκ τῶν καρπῶν, οἵτινες κρέμονται εἰς τὸ δένδρον τοῦτο. Ἄν δὲν ἀρνηθῆς, εὐγενῆς μου Νηρηΐς, ἂν δὲν καταφρονήσῃς τοῦ δώρου μου ἃ! εἶμαι ὁ μᾶλλον εὐδαίμων ἐγὼ τῶν βοσκῶν. Ἀλλὰ σὺ φεύγεις, ψυχὴ μου, καὶ τὸ πρόθυμον βλέμμα μου μόλις κατορθοῖ νὰ διακρίνῃ μέσῳ τῶν δένδρων τὴν ἐσθῆτα σου. Τλήμων ἐγὼ! καὶ ἡ σκιά ἐκείνης ἦν λατρεύω ἀφανίζεται. . . ψυχὴ ἀσπλαγχνος, σκληρὰ, διατὶ φεύγεις;»

Αὐτὰ ἔφαλεν ὁ ποιμὴν. Μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς χαμαὶ νεύοντας ἠκολούθουν ἐγὼ τὴν πορείαν μου· δὲν ἔλειψα ὅμως ἐν τούτοις ἀπὸ τοῦ νὰ στρέψω λάθρα τὸ βλέμμα

μου πρὸς τὸ δένδρον, ἀλλὰ τόσω ἦτο πυκνόν, ὥστε οὐδένα ἠδυνήθην νὰ διακρίνω. Ἦλθε ἡ νύξ. Ὡ! πιστεύεις ὅτι ἀνεπαύθη, Αἴγλη μου πεφιλημένη; Μόλις κατακλιθεῖσα, εἶδα ποιμένα τινα, ὅστις ἐκρέμασε καλαθίσκον εἰς τὸ παράθυρόν μου· τὸν εἶδα ὑπὸ τὸ λαμπρὸν φῶς τῆς σελήνης, ἡ δὲ σκιά του ἐπιπτεν ἐπὶ τῆς κλίνης μου. Ἐπυρακτώθη τὸ πρόσωπόν μου καὶ ἡ καρδία μου ἔπαλλε. Ἄλλ' ὅτε ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν ὁ ποιμὴν. . . εἶπέ μοι, δὲν ἔπρεπε νὰ βεβαιωθῶ ἂν ἤμην ἐγγρηγοῦσα ἢ ἂν εἶχον ὄνειρευθῆ; Τούτου ἕνεκα μόνον προσήγγισα εἰς τὸ παράθυρον καὶ διὰ χειρὸς τρεμούσης ἐξεκρέμασα βραδέως τὸν καλαθίσκον. Ἦτο πλήρες κερασιῶν. . . Τόσω γλυκέα, Αἴγλη μου, οὐδέποτε ἔφαγον. Ἐκαλύπτοντο διὰ ῥόδων καὶ μυριωνῶν. . . Ὡ, τὸ μαντεύω, ἤθελες νὰ ἐμάνθανες τὸ ὄνομα τοῦ βοσκοῦ. . . Ὡ! τοῦτο ὅμως, σύγγνωθί μου, δὲν τὸ μανθάνεις παρ' ἐμοῦ.

ΑἴΓΛΗ. Καὶ ἔχω χρεῖαν νὰ ἐρωτήσω σέ; Μὰ τὴν ἀλήθειαν, πολὺ κρύφια εἶνε τὰ μυστικά σου! Ἄρνεῖσαι λοιπὸν νὰ μοὶ εἴπῃς, ὅτι ὁ ἀδελφός μου ἦτο οὗτος; Τὸν καλαθίσκον ἐγὼ εἶχον δωρήσει τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἡμέραν. Ἄλλὰ διατὶ συγχίζεσαι, Ἴρι μου; Διατὶ εὐγενές τι χρῶμα βαθύτερον ἢ τὸ τοῦ ῥόδου χύνεται ἀπὸ τοῦ μετώπου, ὅπερ στέφουσιν οἱ οὐλοὶ βόστρυχοί σου, ἕως τοῦ στήθους κάτω; Διατὶ κρατεῖς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐσκυμένους πρὸς τὰ ὕδατα; Ἐλθέ, περιπτύξόν με· ἐγὼ πάντοτε σέ ἠγάπων ὡς ἀδελφὴν, ἀγάπησον ὡσαύτως καὶ σὺ, Ἴρι μου, τὸν ἀδελφόν μου.

ΙΡΙΣ. Καὶ θά σοὶ ἐνεπίστευόν ποτε, Αἴγλη, τοιοῦτον μυστικὸν ἂν δὲν σέ ἠγάπων ὡς ἐμαυτήν;

ΑἴΓΛΗ. Ἔστω, ἵνα σε ἐγκαρδιώσω, θά σοι διηγηθῶ κ' ἐγὼ τὰ κρύφια τῆς ψυχῆς μου. Τὴν πρώτην τοῦ Μαΐου προσήνεγκεν ὁ πατήρ μου θυσίαν εἰς τὸν Πᾶνα. Εἰς τὴν ἑορτὴν ἐκάλεσε τὸν Μενάκλαν, τὸν καλὸν τοῦ φίλου, ὅστις ἦλθε συνωδευμένος ὑπὸ τοῦ νεωτέρου υἱοῦ του. Καθ' ἣν ὥραν προσέφερον τὴν θυσίαν, ἔπαιξεν ὁ Δάφνης δις τὸν αὐλόν του· γινώσκεις, ὅτι κατὰ τὸ αὐλὸν ὑπερβάλλει πάντας τοὺς ποιμένας. Οἱ ξανθοὶ βόστρυχοί του ἐπιπτον οὐλωμένοι ἐπὶ τῆς παλλεύκου ἐσθῆτος του κ' ἐνόμιζες, ὅτι ἦτο αὐτὸς ὁ Ἀπόλλων. Ὅταν ἡ ἑορτὴ. . . Ὡ Θεέ μου! βήματα ἀκούω. . . ἔρχεται αὐτός.

ΙΡΙΣ. Ἀληθῶς, ἀκούω κ' ἐγὼ. Ὡ Νηρηΐδες, ὑμεῖς βοηθήσατέ μας. Λάβωμεν τὰς ἐσθῆτας μας καὶ ἄγωμεν νὰ κρυθῶμεν ἐντὸς τοῦ σπηλαίου τούτου.

Ἐφυγον αἱ ποιμενίδες, ὡς ἐμφοβοὶ περιστεραὶ διωκόμεναι ὑπὸ ἀγρίου ὄρνεου· ἀλλ' ὅ,τι τοσοῦτον ταῖς ἐνεποίησε τρόμον ἦτο ὠραία μικρὰ ἔλαφος, δειλὴ ὡς αὐται, ἥτις ἵνα σέσση τὴν δίψαν τῆς ἐν τῷ διαυγεῖ ρεύματι ἔφθασεν ἄλλομένη εἰς τὴν ὄχθην.

GESSNER